

Zjavenie 12

I. Náčrt

Krátka osnova

1. Štruktúra a kontext
2. Výklad symbolov

Lekciou o praktickom kresťanstve sme ukončili naše spoločné štúdium základov biblického učenia a kresťanstva. Posledné tri lekcie z knihy Zjavenia sú akosi nadstavbou nášho základného poznania Písma, snahou o prehĺbenie prorockého výkladu. Ide o témy, ktoré sú a budú dôležité najmä v dobe konca. Práve pochopenie Dan 7–9 a Zj 12–14 pomohlo adventistickým priekopníkom uvedomiť si, kto sú a aké je ich poslanie a poslanstvo. O Dan 7–9 a Zj 14 sme už hovorili. Kapitoly Zj 12 a 13 sme však spomenuli len zbežne. V tomto dodatku sa preto sústredíme na Zj 12. V ďalšej lekcii budeme študovať Zj 13 a skončíme štúdiom otázok spojených s Harmagedonom a poslednými ranami, teda Zj 16.

1. Štruktúra a kontext

Zjavenie 12 pokrýva rozsiahlejší úsek histórie než ktorákoľvek iná kapitola Biblie. Pre pochopenie celej knihy apoštola Jána má táto kapitola rozhodujúci význam. Ňou nastáva v knihe určitý zlom. Končí sa časť historická (kapitoly 1-11) a začína sa časť eschatologická, ktorá sa týka budúcnosti (kapitoly 12-22). Ústrednou myšlienkou kapitol 12-14, ktoré tvoria jeden literárny celok, je konflikt

– sily zla bojujú proti Bohu a jeho ľudu, no budú porazené. V tomto konflikte ide o uctievanie Boha.

Kapitoly 11, 12 a 13 sú jediné kapitoly Novej zmluvy, v ktorých sa vyskytuje „danielovské“ číslo 1260 dní–rokov. Zj 11 hovorí o tom, že Božie slovo bude prenasledované a nebude sa môcť slobodne hlásať. Zj 12 a 13 ukazujú, že jediná šanca, ako v čase konca nebyť zvedený a oklamáný, je dať Božiemu slovu miesto, ktoré mu patrí a zápasíť o jeho správne pochopenie. Z kapitol 12–14 poznávame, že to, či cirkev víťazí alebo padá, závisí od toho, aký vzťah má k Božiemu slovu.

13. kapitola hovorí o opozícii, ktorá sa postaví proti Božiemu slovu. Autorite Písma je nadradená autorita šelmy a draka, teda určitých inštitúcií. To znamená: postaviť sa proti Baránkovi; nebyť medzi tými, ktorí ho nasledujú kamkoľvek ide. (Zj 4,4)

Zj 12 môžeme rozdeliť na tri časti:

a) Narodenie dieťaťa; predstavenie hlavných predstaviteľov boja medzi dobrom a zlom (v. 1-6)

b) Boj v nebi (v. 7-12)

c) Drak prenasleduje cirkev; záchrana cirkvi (v. 13-17)

Verše 7-12 sú vsuvkou; 13. verš pokračuje tam, kde sa 6. verš skončil. Aby sme textu dobre porozumeli a časovo ho správne zaradili, musíme si to uvedomiť, pretože je to dôležité. Najprv si však vysvetlíme hlavné symboly.

2. Výklad symbolov

Pretože kniha Zjavenie je apokalyptickým proroctvom, jej hlavní predstavitelia sú zakódovaní v symboloch. Tieto symboly majú svoj pôvod predovšetkým v Starej zmluve, až na druhom mieste sú narážkou na pohanskú mytológiu okolitých národov. Ak im chceme správne porozumieť, musíme sa pozrieť na ich význam v Biblii.

a) Drak

V Starej zmluve je drak symbolom Božieho nepriateľa. (Jób 40,15; Iz 27,1; Ž 70,4; 74,12-14)

Táto kapitola jasne určuje totožnosť draka, hlavnej negatívnej postavy celej knihy. Verš 9 ho nazýva „starým hadom“ (čo je jasná narážka na pokušenie a pád v 1 Moj 3), „diablom“ (čo znamená ohovárač; v nasledujúcom verši je predstavený ako ten, kto pred Bohom žaluje na ľudí dňom a nocou), „satanom“ (čo znamená protivník; je nepriateľom Ježiša Krista a cirkvi) a „zvodcom“ celého sveta (tak nás pripravuje na 13. kapitolu, kde satan

prostredníctvom svojich posluhovačov – šelmy z mora a zo zeme – zvedie takmer celý svet k tomu, aby sa klaňal jemu, a nie pravému Bohu).

Verš 3 hovorí, že drak má sedem hláv, na ktorých sú kráľovské koruny, a 10 rohov. Je to zjavná narážka na Dan 7,7 a Zj 17,9.10. Hlavy predstavujú kráľovstvá, prostredníctvom ktorých satan v priebehu vekov utláčal Boží ľud.

Číslo 3 je v Zjavení symbolom jednoty. Tretina (v. 4) je symbolom nejednoty, ktorú vniesol Lucifer svojou vzburou medzi anjelov. (v. 9) Trúbenia zasahujú vždy jednu tretinu zeme, teda značnú časť. Naproti tomu rany už nezasahujú tretinu zeme, ale zem celú. „Tretina“ teda neoznačuje, koľko percent anjelov sa pridalo na stranu satana, ale znamená, že to bola značná časť.

b) Žena

Drak ohrozuje ženu. Žena v Písme predstavuje Boží verný ľud. (Pies 6,10; Iz 26,17; 54,1.5.6; 66,7-9; Jer 2,2; 3,14; 6,2-4; 2 Kor 11,2; Gal 4,26) Táto žena je priamym protikladom nevernej ženy zo Zj 17, ktorá je výstredne ozdobená zlatom, purpurou a drahokamami.

Žena je odiata slnkom a stojí na mesiaci. Slnko je symbolom plného svetla. Tým sa chce povedať, že narodením Ježiša nastáva v cirkvi určitý predel – v osobe, živote a diele Ježiša Krista zasvietilo plné svetlo evanjelia. Mesiac, ktorý odráža svetlo slnka, predstavuje starozmluvný obetný systém, ktorý čiastočne naznačoval, akým spôsobom príde evanjelium a spasenie.

12 hviezd je symbolom kráľovskej povahy a organizovanosti cirkvi starozmluvnej, aj novozmluvnej. Dvanásť bolo tiež Jákobových synov a apoštolov. Drak ženu prenasleduje, a to v čase pôrodu aj po ňom. Žena však dostane zázračnú pomoc.

c) Dieťa

Chlapec, ktorý sa žene narodil, predstavuje kráľa, ktorého majú uctievať národy. Zmienka o tom, že má „železným prútom pást' všetky národy“, je jasná narážka na intronizačný Žalm 2,9. (por. Zj 19,11-15) Je to metafora z pastierskeho prostredia. Okrúhla časť palice sa používala na nežné usmernenie oviec, okovaný špicatý koniec na odrážanie útokov nepriateľa. Dieťa je vytrhnuté k Bohu a jeho trónu. Snaha draka zahubiť dieťa hneď pri jeho narodení je pripomienkou Herodesovej vraždy novorodencov v Betleheme. Satan sa však snažil zničiť Ježiša počas celého obdobia jeho pozemskej služby.

d) Časové obdobie

Časové úseky spomínané v tejto kapitole nie sú vysvetlené. Je však uvedených niekoľko užitočných náznakov.

Z verša 6 a 14 je zjavné, že 1260 dní je totožných s „časom, časmi a polovicou času“. To isté obdobie nachádzame aj v Zj 11,2.3 a 13,5, ako aj u Dan 7,25 a 12,7, kde označuje obdobie spojené s nadvládou malého rohu. Je evidentné, že nejde o doslovný časový úsek tri a pol roka, ale symbolický. Je to polovica čísla sedem, teda obdobie Ježišovho pôsobenia na zemi. Preto je to symbol evanjelia, ktoré cirkev horlivo strážila a kázala. Toto evanjelium je založené na skutočnosti Golgoty, ktorú Ján spomína práve vo veršoch 7-12. Vo všeobecnom zmysle je to obdobie medzi prvým a druhým príchodom Ježiša Krista.

e) Záchrana

Pomoc žene a jej potomkom je predstavená typológiou exodu. Ako faraón neúspešne prenasledoval izraelský národ (2 Moj 14,8), tak aj satanovo zvýšené úsilie vyznie v konečnom dôsledku naprázdno.

Krídla orla sú pripomienkou Božej ochrany a udržujúcej moci. (2 Moj 19,4; 3 Moj 32,10.11) Nám sa môže púšť zdať ako symbol pustoty, niečoho, kde nie je život. No pre biblických pisateľov je púšť symbolom Božej starostlivosti. Boh sa o svoj ľud predívne postaral aj tam, kde boli nepriaznivé podmienky – na púšti. Dával mu nebeskú stravu. (2 Moj 16,4-35; Hoz 2,14)

Keď sa satanovi nepodarilo zničiť Ježiša, obracia sa proti jeho nasledovníkom. Začína s prenasledovaním. Posiela riekú, ktorá má ako záplava zničiť Boží verný ľud. (v. 13-17) Kristus na to upozornil u Mat 24,9-28. Túto metódu satan používal v celých dejinách. Boh však bdie nad svojou cirkvou a udržuje ju pri živote bez ohľadu na to, do akého ťažkého súženia sa dostala. Symbolom takejto záchrany bola napríklad Amerika, kam sa uchýlili mnohí prenasledovaní kresťania a kde našli slobodu.

Táto časť (v. 13-17) je krátkym zhrnutím toho istého časového obdobia, o ktorom predtým hovorilo sedem listov zborom, sedem pečatí, sedem trúb a kapitola o dvoch svedkoch.

f) Ostatky

Tento výraz sa týka zvyšku potomstva ženy. (v. 17) Najmä naň sa upriami hnev satana v dobe konca. Predovšetkým

jeho sa týka panoráma udalostí, ktorá je predstavená v kapitolách 12-14.

Nikde v Biblii sa nenachádza výraz „cirkev ostatkov“. Biblia pozná len „ostatky cirkvi“. To nám chce povedať, že tí, čo v dobe konca ostanú Bohu verní, budú na svete tvoriť menšinu. (Luk 18,8) Nemôžeme preto očakávať, že ľudia sa budú masovo obracať ku Kristovi. Zároveň nám to pripomína, že Božia cirkev je „širšia“ než ostatok, preto na základe učenia o „ostatkoch“ nie je možné niekoho exkluzivisticky vylučovať zo spasenia, Božej rodiny alebo milosti.

g) Boj v nebi

Verše 7-12 môžeme rozdeliť na dve časti: v. 7-9, kde sa hovorí o boji v nebi, a v. 10-12, ktoré sú oslavou Kristovho víťazstva. Tieto verše sú akýmsi „pohľadom späť“, ktorý nám pomáha vysvetliť, o čo ide v 12. kapitole. Ukazujú, že konflikt na zemi má širšie súvislosti a prepojenie – je to dôsledok a pokračovanie boja v nebi. Zároveň sa tieto verše sústreďujú na Kristovo víťazstvo na kríži.

II. Výkladové poznámky

1. Zj 12 začína novú časť Jánovho videnia. Predtým sa hovorilo o siedmich trúbeniach. Po kapitole 12–14 nasleduje sedem posledných rán. V tejto časti (Zj 12–14) je sedem scén, ktoré sú uvedené slovami „videl som“ (alebo ich variáciami: 12,1-3; 13,1.11; 14,1.6.14; 15,1). Nachádza sa tu sedem postáv: žena odiata slnkom, červený drak, chlapec, ktorý sa narodil, šelma z mora, šelma zo zeme, Baránok na vrchu Sion a Syn – človek na oblakoch. Môžeme tiež hovoriť o siedmich dôležitých „znameniach“: žena odiata slnkom, zvrhnutie satana, boj medzi satanom na jednej strane a ženou s jej synom na strane druhej, šelma z mora, šelma zo zeme, Baránok na vrchu Sion a žatva zeme.

Celé videnie konfliktu síl dobra a zla je predstavené na pozadí obrazu svätej svätých v nebeskej svätyni. (11,19) Ľudia doby konca sa musia rozhodnúť medzi Kristom a antikristom. Truhla zmluvy pripomína význam Božieho zákona a správneho uctievania pravého Boha.

2. Verše 7-12 hovoria v prvom rade o tom, čo sa udialo pri smrti a vzkriesení Ježiša Krista. Môžeme to usúdiť na základe toho, že:

- a) Verše 13-17 jasne pokračujú tam, kde sa skončili verše 1-6.
- b) Verše 6 a 14 sa vzájomne dopĺňajú a vysvetľujú charakter konfliktu medzi drakom a ženou.
- c) Verš 13 spája zvrhnutie draka na zem s prenasledovaním ženy. To, že sa satanovi nepodarilo zničiť Krista, je dané do súvisu s jeho porážkou v nebi vo veršoch 7-9.
- d) Verš 10 hovorí, že zvrhnutím satana je spasenie, moc, Božie kráľovstvo a Kristova autorita niečím, čo „sa stalo“.
- e) Verš 11 hovorí, že je možné zvíťaziť nad satanom „pre krv Baránkovu“. Zjavenie sa opakovane sústreďuje na kríž ako na hlavnú udalosť dejín vykúpenia. (1,5; 5,5.6) Tieto verše (10-12) sú jadrom celej knihy. Pred nimi je 205, za nimi 207 veršov.
- f) Kristus spája svoju smrť so zvrhnutím satana: „Teraz je súd nad týmto svetom, teraz bude knieža tohto sveta vyhodené von.“ (Ján 12,31) „Boží Syn sa zjavil na to, aby maril diablove skutky.“ Tento svoj cieľ však dosiahol až svojou smrťou, ktorou „zničil toho, ktorý mal moc nad smrťou, t.j. diabla“. (1 Ján 3,8; Žid 2,14)
- g) Zj 12,7-12 opisuje rozdrtenie satanovej hlavy, čo sa stalo Kristovou smrťou na kríži. Tým bola jeho porážka neodvolateľne istá. Verše 1-6 zas opisujú rozdrtenie Kristovej päty. (1 Moj 3,15) O víťazstve Ježiša Krista nad zlými anjeli, ktoré vydobyl svojou smrťou, hovoria aj ďalšie novozmluvné texty. (Kol 2,15; 1 Pet 3,22)

III. Praktické dôsledky

Každý z nás má určité duchovné, spoločenské, fyzické a citové potreby. Boh ich chce naplniť. To však nie je možné len v individuálnej rovine, preto nám dáva spoločenstvo. Jeden druhého potrebujeme na konfrontáciu názorov; potrebujeme aj spoločenský a teologický kolektív. Keď však hľadáme spoločenstvo – cirkev, kam chceme patriť, nemali by sme brať do úvahy len to, kde sa dobre cítime a kde počúvame to, čo nám vyhovuje. Mali by sme sa pýtať, či danému spoločenstvu ide predovšetkým o všetky aspekty pravdy a vernosti Bohu, či Božie veci berie vážne.

Tých, ktorí idú tam, kde je väčšina, Zjavenie 12 a 13 upozorňuje, že je takmer isté, že skončia na nesprávnom mieste. O zjavenej pravde sa totiž nedá rozhodovať hlasovaním alebo väčšinovým systémom. Raz a navždy je daná božskou autoritou.

Táto kapitola hovorí o tom, že satan nebol spokojný s postavením, ktoré mu Boh určil. Jeho nespokojnosť, vyvolaná túžbou „byť podobný Najvyššiemu“, vtiahla celý vesmír do otvoreného boja, ktorý viedol k tomu, že satan a jeho anjeli boli z neba zvrhnutí. (Iz 14,12-15)

Kristus bojoval so satanom počas svojho života na zemi. Cirkev má kráčať v jeho šľapajach. Musí počítať s tým, že je a bude predmetom rovnakých satanových útokov. Ježiš ju však vedie, chráni a udržiava.

Preto nezabudni, že tento boj medzi satanom a cirkvou sa bude opakovať aj v tvojej skúsenosti. Ak budeš verným

nasledovníkom Ježiša Krista, bude ťa to niečo stáť. Ak chceš verne stáť na Božej strane, počítaj s tým, že budeš mať problémy.

V Zj 12 však teológia prechádza do praxe: „*Oni nad ním zvíťazili...*“ Vďaka tomu, čo Ježiš vykonal, má každý človek moc zvíťaziť nad satanom. Dokonca aj ten najslabší z nás môže byť silnejší než satan. Aj keď tých, ktorí idú za Ježišom bez ohľadu na to, čo to stojí, bude menšina, je možné vytrvať a zvíťaziť.

Naše víťazstvo nad satanom, zlom, pokušením a hriechom nie je dané naším výkonom, ale Ježišovým dokončeným dielom na kríži. Naše víťazstvo je zakotvené v tejto historickej realite. Keď budeme premýšľať o víťazstve na základe toho, čo musíme vykonať my, stratíme pokoj a povedie nás to k zúfalému snaženiu, ktoré nás nikdy plne neuspokojí. Kresťanský zápas sa na tomto svete nikdy neskončí. Nikdy nenastane situácia alebo moment, kedy by sme mohli povedať, že sme ho už dosiahli. Keď vidíme Kristovo dokonalé víťazstvo, staré a známe Božie pravdy sa stávajú ešte jasnejšie. Objavujeme nové horizonty, ktoré v Ježišovej moci a z lásky k nemu môžeme zvládnuť. Byť medzi víťazmi je možné. „*Preto radujte sa...*“ (Zj 12,12)